28/06/2020

“Νέοι Μάρτυρες, ύψωσαν πίστιν των Ορθοδόξων”

/ Γνώμες

Του Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας Σεραφείμ, Υπερτίμου και Εξάρχου Άνω Μακεδονίας

«Βλέποντας οι άγγελοι το αίμα των Μαρτύρων χαίρονταν, οι δαίμονες φοβούνταν και ο ίδιος ο διάβολος έτρεμε. Γιατί δεν ήταν απλώς αίμα αυτό που έβλεπαν, αλλά αίμα σωτήριο, αίμα άγιο, αίμα άξιο για τους ουρανούς, αίμα που διαρκώς ποτίζει καλά τα φυτά της Εκκλησίας... Ας μην φοβόμαστε, λοιπόν, όταν ακούμε ότι ο τάδε μαρτύρησε, αλλά ας τρομάζουμε ότι ο τάδε δείλιασε και έπεσε, ενώ είχε μπροστά του τέτοια βραβεία»[1].

Με αυτούς τους λόγους, η λύρα του Αγίου Πνεύματος, ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος εγκωμιάζει τους Αγίους Μάρτυρες της πίστεώς μας, οι οποίοι υπέστησαν μαρτύρια φρικτά και ακόμη έδωσαν και το ίδιο τους το αίμα, κρατώντας ανόθευτη την ομολογία της πίστεως στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Ο όρος «Μάρτυρας» αναφέρεται στην πρωτοχριστιανική χορεία των πιστών

εκείνων ανθρώπων που σφράγισαν με το ίδιο τους το αίμα την εμμονή τους στη θεότητα του Χριστού. Στους αρχαίους Μάρτυρες, μαρτυρία του λόγου (δηλαδή ομολογία) και μαρτυρία του αίματος (δηλαδή μαρτύριο) είναι άρρηκτα συνδεδεμένα. Γι' αυτό γεμάτος θαυμασμό, ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέγει χαρακτηριστικά : «Οδηγούσαν τους μάρτυρες γυμνούς, τους είχαν δεμένα πίσω τα χέρια και από παντού τους κτυπούσαν και τους ξέσκιζαν ... τους έδεναν στο ξύλο και τρυπούσαν την πλευρά τους, ανοίγοντας βαθιά αυλάκια σαν να όργωναν τη γη, αλλά χωρίς να κόβουν τα σώματά τους. Και μπορούσε κανείς να βλέπει λαγόνες ξεσκισμένες, πλευρά ανοιγμένα, στήθη τσακισμένα. Μπορούσε να βλέπει κανείς σκληρότερα θεάματα, να τρέχουν δηλαδή διπλές σταγόνες από τα σώματά τους, άλλες από το αίμα που χύνονταν και άλλες από τις σάρκες που έλιωναν»[2].

Και κοντά σε αυτούς τους παλαιούς Μάρτυρες, η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει να παρουσιάσει και τους νέους αθλητές της πίστεως, οι οποίοι έλαμψαν ως φώτα στον καιρό της δουλείας και ως άνθη εαρινά στον χειμώνα που σκέπαζε την πατρίδα μας. Μάλιστα, ο ορθόδοξος ελληνικός λαός πάντοτε τιμούσε τους Μάρτυρες. Αγαπούσε τους Αγίους και ιδιαιτέρως τους Μάρτυρες, αφού, προκειμένου να επιβιώσει ως Έθνος και να διατηρήσει τον χαρακτήρα και την εθνική του αυτοσυνειδησία, βοηθήθηκε τα μέγιστα από την παρουσία των Νεομαρτύρων κατά τη δύσκολη εκείνη περίοδο.

Άλλωστε, στα μαρτύρια των περισσοτέρων Αγίων κατά τον καιρό της αιχμαλωσίας, διαπιστώνεται η στενή σύνδεση χριστιανικής πίστεως και ελληνικής συνειδήσεως. Αυτό σήμαινε ότι η άρνηση της πίστεως ήταν και άρνηση της ελληνικότητας, ενώ απεναντίας η εμμονή και η διατήρηση της πίστεως επιφέρει και τη διατήρηση της ελληνικότητας. Κι ενώ κάποιοι έχασαν τη γλώσσα και διατήρησαν την πίστη, γλύτωσαν από τον εξισλαμισμό και τελικά ξαναβρήκαν τη γλώσσα τους. Εκείνοι, όμως, που έχασαν την πίστη και διατήρησαν τη γλώσσα, σε κάποια στιγμή την έχασαν κι αυτή και εξαφανίστηκαν στο ποτάμι της ιστορίας.

Ένα, λοιπόν, χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτών των αγίων μορφών θα ήθελα να προσφέρω σήμερα στην αγάπη σας, μιας και η Εκκλησία μας τιμά τη μνήμη όλων των Αγίων Νεομαρτύρων. Πόσοι είναι οι Νεομάρτυρες; Είναι άγνωστο. Αναφέρονται πάνω από χίλιους σε όλες τις πόλεις των Ορθοδόξων. Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης στο νέο Μαρτυρολόγιό του βιογραφεί 87 Νεομάρτυρες που γνώρισε η άκουσε στην εποχή που έζησε.

Πρώτον, πολλά από τα πρόσωπα αυτά ήταν λαϊκοί, δηλαδή άνθρωποι σαν κι εμάς, άνθρωποι της καθημερινότητος που εξασκούσαν διάφορα επαγγέλματα, προκειμένου να εξοικονομήσουν τα απαραίτητα για την οικογένειά τους, αλλά και τον εαυτό τους. Ο Άγιος Γεώργιος, ο Νεομάρτυρας των Ιωαννίνων, ήταν

ιπποκόμος ενός αγά για να έχει όσα χρειάζονταν η γυναίκα του και το μικρό παιδάκι του. Άλλος ήταν γουναράς, όπως ο Άγιος Χρήστος από την Πρέβεζα, έμποροι όπως οι Άγιοι Νεομάρτυρες των Σπετσών, παντοπώλης όπως ο Άγιος Νικόλαος ο Καρπενησιώτης, και πολλά άλλα επαγγέλματα τα οποία συναντούμε κι εμείς σήμερα στη ζωή μας.

Όλα τα πρόσωπα αυτά διακρίνονταν για την απλότητά τους, την πίστη τους στο πρόσωπο του Χριστού και συγχρόνως το εκκλησιαστικό τους φρόνημα. Χωρίς αυτά τα χαρακτηριστικά, δεν θα είχαν τη δυνατότητα να προχωρήσουν στο μαρτύριο. Μάλιστα, οι κατακτητές προκειμένου να εξισλαμίσουν τους τότε ραγιάδες, άρχιζαν τη διαδικασία με καλούς τρόπους, με κολακείες και υποσχέσεις ότι, ενώ μέχρι τότε ζούσαν δύσκολα, όταν άλλαζαν θρήσκευμα θα ζούσαν ευχάριστα για την υπόλοιπη ζωή τους. Ένα τέτοιο παράδειγμα συναντούμε στον Άγιο Νεομάρτυρα Κωνσταντίνο τον Υδραίο. Του υποσχέθηκαν δόξες και τιμές, προκειμένου να τον προσηλυτίσουν. Βλέποντας όμως την εμμονή του, άλλαζαν τακτική και άρχιζαν πολλών ειδών βασανιστήρια, τα οποία περιγράφονται με λεπτομέρειες από τον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη. Έτσι, όλα αυτά τα πρόσωπα έμειναν σταθεροί στην πίστη, έδειξαν την αποστροφή τους στην μωαμεθανική θρησκεία, προσπάθησαν ν’ αποδείξουν ότι ο Χριστιανισμός ήταν αλήθεια και όχι ψέμα, γι’ αυτό και στις απολογίες τους πολλές φορές απαντούσαν : «Δεν τουρκεύω, είμαι Χριστιανός και Χριστιανός θα πεθάνω!».

Δεύτερον. Είχαν, ακόμη, και επισκέψεις της θείας χάριτος, σύμφωνα με τον λόγο του Χριστού που είπε στους μαθητές Του : «εγώ γαρ δώσω υμίν στόμα και σοφίαν, η ου δυνήσονται αντειπείν ουδέ αντιστήναι πάντες οι αντικείμενοι υμίν»[3]. Μία θεϊκή δύναμη ενίσχυε τους Μάρτυρες στη φυλακή, όπως αυτή περιγράφεται και στο μαρτύριο του Αγίου Πλάτωνος του Αϊβαζίδη στις φυλακές της Αμάσειας του Πόντου. Έτσι, έμοιαζε η φυλακή με ένα χαροποιό συμπόσιο, το οποίο προετοίμαζε τους αυριανούς πολίτες της Βασιλείας των Ουρανών για να τελειώσουν την επίγεια πολιτεία τους με το αίμα τους. Πολλές φορές στις φυλακές και στα διάφορα βασανιστήρια είχαν τις επισκέψεις των αγίων Αγγέλων και των αγίων Μαρτύρων, που τους ενίσχυαν στον προκείμενο αγώνα τους.

Οι Νεομάρτυρες έγιναν, λοιπόν, οι πρόμαχοι της ελευθερίας και συγχρόνως οι πρόμαχοι της ελληνικής ανεξαρτησίας. Σ’ αυτούς οφείλουμε το γεγονός της ελευθερίας μας, γιατί αυτοί απετέλεσαν τα αναχώματα και τις αντιστάσεις τον καιρό της σκλαβιάς. Αν άλλοι πήραν τα βουνά και πολεμούσαν με τα όπλα, αυτοί ειρηνικά και με υπομονή ταπείνωναν τους κατακτητές και δεν δέχονταν να κάνουν ότι τους διέτασαν. Γι’ αυτό και ασκούσαν μεγάλη επιρροή στον λαό. Ο Μητροπολίτης Κορυτσάς μαρτυρεί το εξής γεγονός : «Όταν στο Βεράτι της

Βορείου Ηπείρου οι κάτοικοι των γύρω χωριών είδαν την άθληση και το μαρτύριο του Αγίου Νικοδήμου από το Βιθκούκι της Κορυτσάς, τμήμα παλαιό της Μητροπόλεως Καστορίας, τόσο πολύ συγκινήθηκαν ώστε, αντί να δηλώσουν υποταγή για εξισλαμισμό, ενισχύθηκαν στην πίστη και γύρισαν στα σπίτια τους με την απόφαση ποτέ να μην αλλαξοπιστήσουν»[4]. Έτσι, τα πρόσωπα αυτά ήταν οι ηττημένοι και οι σκοτωμένοι, στην πραγματικότητα όμως ήταν οι γενναίοι εκείνοι δια των οποίων το γένος μας το ασθενές εθριάμβευσε.

Κυριακή Γ' Ματθαίου σήμερα. Κυριακή αφιερωμένη στους Αγίους Νεομάρτυρες.

Χαίρεται η Ορθόδοξη Εκκλησία μας.

Χαίρεται η πατρίδα μας ολόκληρη.

Χαίρεται η ακριτική και βυζαντινή αρχόντισσα της Μακεδονίας, η Καστοριά, για τους 24 Νεομάρτυρες που σχεδόν οι περισσότεροι γεννήθηκαν στον αιματοβαμμένο αυτό τόπο, άλλοι μαρτύρησαν εδώ και άλλοι αγίασαν τον τόπο με την παρουσία τους.

Όλα αυτά τα πρόσωπα, βλέποντας τα δεινά που υφίσταται η πατρίδα μας, με τους ίδιους πρωταγωνιστές της ιστορίας που αλλοιώνουν καθημερινά την ταυτότητα του τόπου μας μέχρι και σήμερα, χωρίς βέβαια αυτό να υποκρύπτει δείγματα μισαλλοδοξίας και εθνοφυλετισμού που είναι ξένα προς την Ορθόδοξη Παράδοσή μας, έρχονται να μας υπενθυμίσουν πως, στο βαθύ σκοτάδι της σκλαβιάς, ένα φως έμεινε μόνιμα άσβεστο και αυτό δεν ήταν άλλο από την κανδήλα της Εκκλησίας, που θέριευε στις ψυχές των Ελλήνων την ελπίδα για την ελευθερία. Έτσι ετοιμάστηκε η ελληνική επανάσταση, έτσι νίκησαν οι Έλληνες, έχοντας δύο μόνο εφόδια : την πίστη στον Χριστό και την αγάπη για την Πατρίδα.

Χρέος μας, λοιπόν, αποτελεί να τους τιμούμε, να τους φέρνουμε στη σκέψη μας, να τους προβάλλουμε ειρηνικά στον καιρό μας. Χρέος μας, ακόμη, να κρατάμε όπως εκείνοι την ομολογία του ονόματος του Χριστού, να αγαπάμε και να αμυνόμαστε υπέρ Πίστεως και Πατρίδος, γιατί «ουδέν πατρίδος γλυκύτερον»[5].

Εύχομαι, η χάρις των Αγίων Νεομαρτύρων να μας σκεπάζει τις δύσκολες αυτές ώρες και οι πρεσβείες τους στο θρόνο της Θείας Μεγαλωσύνης να διώχνουν τα μαύρα σύννεφα που σκιάζουν τον καταγάλανο ουρανό της πατρίδος μας, είτε από τις λοιμικές ασθένειες, είτε από τις επιθέσεις των ποικίλλων εχθρών του τόπου μας.

Παραπομπές:

[1] Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους πάντας..., ΕΠΕ 36,613-615.
[2] ὅ.π., ΕΠΕ 36,611.
[3] Λκ. 21,15
[4] Προφορικὴ μαρτυρία Μητροπολίτου Κορυτσᾶς Ἰωάννου.
[5] Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Εἰς τοὺς ἀνδριάντας, Ὁμιλία Β’, ΕΠΕ 31,633.